

ХУЛОСАИ

комиссияи экспертии шурои диссертатсионии 6D.KOA-068-и назди Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи С. Айнӣ оид ба диссертатсияи Гафорова Таҳмина Сатторовна дар мавзӯи «Воситаҳои забони тасвири бадеӣ дар забонҳои тоҷикӣ ва англисӣ (дар асоси «Ёддоштҳо»-и Садриддин Айнӣ)» барои дарёфти дараҷаи илмии номзоди илмҳои филологӣ аз рӯи ихтисоси 10.02.20 – Забоншиносии муқоисавӣ-таърихӣ, қиёсӣ ва муқоисавӣ.

«27» 09 соли 2023

ш. Душанбе

Рисолаи мазкур ба масъалаи омӯзиши воситаҳои забони тасвири бадеӣ дар заминаи “Ёддоштҳо”-и Садриддин Айнӣ ва тарҷумаи он дар забони англисӣ бо назардошти вижагиҳои забоншиносии муқоисавӣ-таърихӣ ва типологӣ дар забонҳои тоҷикӣ ва англисӣ бахшида шудааст.

Таваҷҷуҳ ба пажӯҳиши адабиёти бадеӣ дар ҳар даври замон аз байн наарафта, минбаъд низ рушд хоҳад кард, зеро он масъалаҳои зиёди услубӣ ва забониро фаро мегирад ва баррасӣ мекунад. Дар ибтидо адабиёти бадеӣ меҳвари асосии адабиётшиносӣ будааст, аммо аз ибтидои асри XX он объекти асосиву муҳимми илми забоншиносӣ низ маҳсуб меёбад.

Усулҳои асосии таҳқиқот ҷиҳатҳои забонӣ дошта, далелҳои мушаххаси забониро бо мақсади ба даст овардани вижагиҳои истифодабарии воситаҳои забони тасвири бадеӣ ба миён меоранд, дар рисола асосан усули таҳлили хронологӣ, таҳлили луғавию маъноӣ, таҳлили сохторӣ, методи таҳқиқи типологӣ, муқоисавии таърихӣ ва методи муқобалаӣ мавриди истифода қарор дода шудааст.

Асоси назариявии таҳқиқоти мазкур асарҳои олимони ватанию хориҷӣ дар самти услубшиносӣ ва забоншиносӣ, ба вижа В.В. Виноградова, Ю.М.Скрёбнев, Л.В.Шерба, И.Р.Галперин, В.Н.Тели, Ш.Балли, М.Н.Кожина, Р.Барт, Д.Лакофф, М.Блэк, А.Гюберт, Н. Маъсумӣ, Б.Ниёзмухаммадов, М.Шукуров, Д.Тоҷиев, М.Қосимова, Х.Ҳусейнов, Б.Қамолиддинов, М.Саломов, Ф.Турсунов, М.Мирзоева, М.Ҷӯраева ва дигарон мебошанд.

Навгонии диссертатсияи мазкур қабл аз ҳама аз он бармеояд, ки кори диссертатсионӣ аввалин таҳқиқоти мушаххас ва фарогири шаклҳои гуногун воҳидҳои забонӣ ҳамчун воситаҳои забонии тасвири бадеӣ буда, тавассути ифодаи баён дар матни бадеӣ мавриди омӯзиш қарор гирифтааст. Дар асар ҳаҷми васеи воситаҳои тасвирии бадеӣ, ки муаллиф истифода кардааст, ба хонанда аҳамиятнок ва арзишманд муаррифӣ гардида, вижагиҳои он аз назари илмӣ асоснок шудааст.

Дар диссертатсияи мазкур арзиши илмию назарии он дар баррасии масъалаҳои илмию назарии қонуният ва истифодаи воситаҳои забонии тасвири бадеӣ, вижагиҳои забониву грамматикӣ онҳо, умумият ва фарқияти онҳо дар забонҳои тоҷикӣ ва англисӣ, ҳамчунин мушаххас намудани вижагиҳои тарҷумаи воситаҳои забонии тасвири бадеӣ дар забонҳои мавриди таҳқиқ дида мешавад. Ҷанбаи дигари муҳими илмию назарии диссертатсияи мазкур дар такмили назария ва афкори илмӣ муҳаққиқони соҳа дар самти вижагиҳои типологии воситаҳои забонии тасвири бадеӣ дар забонҳои тоҷикӣ ва англисӣ баррасӣ гардидааст.

Диссертатсия ба талаботи банди 31-33-и «Тартиби додани дараҷаҳои илми, ки бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон» аз 30-юми июни соли 2021, таҳти № 267 тасдиқ шудааст, мувофиқ мебошад. Диссертатсия аз тарафи муаллиф навишта шуда, дорои мазмуну мундариҷаи ягона мебошад. Натиҷа ва нуктаҳои илмӣ барои ҳимоя пешниҳодшуда саҳми шахсии муаллифи диссертатсияро нишон медиҳад.

Таҳқиқоти диссертатсионӣ аз муқаддима ва се боби асосӣ, хулоса, рӯйхати адабиёти истифодашудаи илмӣ ва бадеӣ иборат аст.

Мавзуи таҳқиқ ба шиносномаи ихтисоси 10.02.20 - Забоншиносии муқоисавӣ- таърихӣ, қиёсӣ ва муқоисавӣ мувофиқат мекунад. Аз ҷониби муаллиф мавзуи нав, ки то ҳанӯз дар забоншиносии тоҷик матраҳ нашудааст, мавриди пажӯҳиш қарор ёфтааст. Ҷадвали махсуси таҳиянамудаи таҳқиқотӣ дар охири диссертатсия ҳамчун замима оварда шудааст, ки ҷадвали мазкур воситаҳои забонии тасвири бадеиро аз рӯи “Ёддоштҳо”-и Садриддин Айни ва тарҷумаи онҳо ба забони англисӣ фаро мегирад. Ин нишонаҳо назокату фасоҳати забонии осори бадеӣ, хусусан Садриддин Айниро нишон медиҳанд.

навгониҳои илмӣ таҳқиқ ва арзиши амалии онро ба назар гирифта комиссияи эксперти ба чунин хулоса омад, ки диссертатсияи Ғафорова Таҳмина Сатторовна дар мавзуи «Воситаҳои забони тасвири бадеӣ дар забонҳои тоҷикӣ ва англисӣ (дар асоси «Ёддоштҳо»-и Садриддин Айнӣ)» таҳқиқоти анҷомёфта махсуб ёфта, ба талаботи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷавобгӯ мебошад ва онро барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои филология аз рӯи ихтисоси 10.02.20 – Забоншиносии муқоисавӣ-таърихӣ, қиёсӣ ва муқоисавӣ ба ҳимоя пешниҳод намудан мумкин аст. Дар асоси банди 60-и «Тартиб додани дараҷаҳои илмӣ», комиссияи эксперти чунин хулоса мекунад:

1. Диссертатсияи Ғафорова Таҳмина Сатторовна дар мавзуи «Воситаҳои забони тасвири бадеӣ дар забонҳои тоҷикӣ ва англисӣ (дар асоси «Ёддоштҳо»-и Садриддин Айнӣ)» барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илми филология аз рӯи ихтисоси 10.02.20 – Забоншиносии муқоисавӣ-таърихӣ, қиёсӣ ва муқоисавӣ дар ҷаласаи шурои диссертатсионии 6D.KOA-068-и назди Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи С. Айнӣ тариқи овоздиҳии ошкоро ба ҳимоя қабул карда шудааст.

2. Комиссияи эксперти муҳаққиқони зеринро, ки корҳои илми-таҳқиқонашон ба ихтисоси 10.02.20 – Забоншиносии муқоисавӣ-таърихӣ, қиёсӣ ва муқоисавӣ мувофиқат мекунанд, ба ҳайси муқарризи расмӣ пешниҳод менамоянд:

2.1. Шафоатов Азал Нусратович – доктори илми филология, дотсент, мудири кафедраи забонҳои Донишқадаи тарбияи ҷисмонии Тоҷикистон ба номи Саймумин Раҳимов;

2.2. Туйгунов Носир Ҳақбердиевич – номзади илми филология, дотсенти кафедраи забонҳои романию германи Донишгоҳи байналмилалӣ забонҳои хориҷии Тоҷикистон ба номи Сотим Улугзода;

3. Ба сифати муассисаи пешбар: **Донишгоҳи славянии Россия ва Тоҷикистон** пешниҳод карда мешавад.

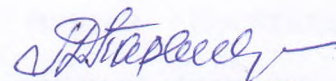
4. Барои гузоштани эълони ҳимоя, матни диссертатсия ва автореферати он дар сомонаҳои Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи С. Айнӣ ва Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон иҷозат дода шавад.

5. Барои чопи автореферат бо ҳуқуқи дастнавис ва ирсол гардидани он ба суроғаҳои таъйиншуда иҷозат дода шавад.

Раиси комиссияи экспертӣ:

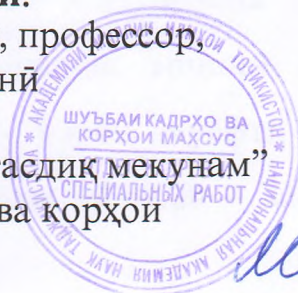
доктори илми филология, профессор,
узви шурои диссертатсионӣ

Чамшедов П.

“Имзои П.Чамшедовро тасдиқ мекунам”

Сардори Раёсати кадрҳо ва корҳои
махсуси АМИТ

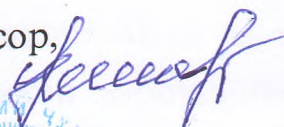

Муродова М.

Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон
734025 ш. Душанбе хиёбони Рӯдаки 33 anrt.tj
Тел: 372210328

Аъзои комиссияи экспертӣ:

доктори илми филология, профессор,
узви шурои диссертатсионӣ

Гадоев Н.

“Имзои Н. Гадоевро тасдиқ мекунам”

Сардори Раёсати кадрҳо ва корҳои махсуси
ДДОТ ба номи С. Айни

Мустафозода А.

Нишонӣ: Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон

ба номи С.Айнӣ
734003 ш. Душанбе,
хиёбони Рӯдакӣ, 121
Тел: +9922241383

Аъзои комиссияи экспертӣ

доктори илми филология, профессор,
узви шурои диссертатсионӣ

Саидзода Ҳ.

“Имзои Ҳ. Саидзодаро тасдиқ мекунам”

Сардори Раёсати кадрҳо ва корҳои махсуси
Донишгоҳи Миллии Тоҷикистон

Тавқиев Э.

Нишонӣ: Донишгоҳи миллии Тоҷикистон

734025 ш. Душанбе хиёбони Рӯдаки 17
Тел: 372217711
Сомонаи расмӣ: tnu. tj

«27» 09 соли 2023